

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Sectio quarta. Vtrum anima Christi videat in Verbo omnia, quæ Deus videt
scientia visionis, atque adeo infinita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

*Primum anima Christi videat in verbo omnia, quæ
Deus videt scientia visionis, atque adeo infinita.*

Multi ex Theologis negant, animam Christi videre in Verbo hæc omnia. Ita Gabr. & Ricard. Scot. & Bonau. locis supra citatis in 3. distinct. 14. quamvis non eodem modo; nam Scotus eodem modo loquitur de scientia futurorum & possibili-um, distinguens de cognitione in actu primo, vel secundo: quæ distinctio iam à nobis reiecta est, quia in hac scientia eadem est ratio de viroque. Bonau. artic. 2. quæst. 3. & Gabr. quæst. 1. artic. 1. negant, cognosci omnia simul, affirmant tamen successiue: quod etiam à nobis reiectum est, cum quia in illa visionis nulla est successio, tum etiam, quia infinita pertransiri non possunt, vnde, si simul non videntur, nec videri poterunt omnia successiue. Ricard. artic. 2. quæst. 3. dicit, cognoscere Christi animam omnia, quæ futura sunt in numero, vel tempore finito, ut individua substantiarum & similia, non vero cogitationes omnes in æternum futuras. Fundamentum eorum est, quia non potest intellectus creatus actu attendere ad contemplanda distincte, & clare infinita, quia ad hoc requiritur infinita virtus & attentio; & consequenter infinitus actus. sed quæ Deus videt scientia visionis, sunt actu infinita, & visio Christi necessario est finita; ergo.

Dico tamen primo, animam Christi videre in Verbo simul, & in actu secundo, omnia, quæ Deus videt scientia visionis. Ita D. Thomas hic, & communiter Theologi in 3. distinct. 14. Magist. Albertus Magnus, Palud. Capreol. & Alij. Alenf. & Marfil. & Henric. locis præcedenti sectione citatis. Ex Scriptura & Patribus nihil habemus ad hoc probandum, solum ex eis colligi potest, animam Christi cognoscere hæc omnia præsertim ex Damasc. lib. 3. cap. 22. Chrys. Fulgent. & Hieron. citatis in principio sect. præced. Nam simpliciter dicunt, animam Christi cognoscere omnia, ergo saltem id erit verum de his, quæ aliquando futura sunt. Vnde verisimile fit, ea cognoscere per scientiam beatam, quia indicant semper actu illa omnia inueniri, quod non fit nisi per beatam scientiam. Fundamentum vero D. Thomæ est, quia omnis Beatus videt in Verbo omnia, quæ ad statum suum pertinent, quod supponit ex i. p. q. 12. art. 8. sed ad statum, & dignitatem animæ Christi pertinent omnia, quæ Deus videt scientia visionis. Primo, propter dignitatem personæ suæ. Secundo, quia est caput omnium hominum, & angelorum, præsertim iustorum, & prædestinatorum, propter quos omnia creata sunt. Tertio, quia iudex omnium est constitutus. Addo quarto, quia illi subiecta sunt omnia, & propter eius gloriam & honorem suo modo omnia creata sunt.

Sed circa fundamentum huius rationis dubitat Caietan. hic, art. 2. quia ex illo sequitur aliquem minus beatum plura videre in Verbo, quam beatiorum, quia possunt pertinere plura ad statum eius: consequens est falsum, quia, qui plura videt in Deo, perfectius videt Deum; ergo est beatior. Et in summa respondet, Beatum videre in Verbo formaliter ea, quæ pertinent ad statum eo tempore, quo ingreditur beatitudinem, cætera vero, quæ postea sunt, tantum causaliter. Sed hæc responsio primum non expedit difficultatem, quia etiam accipere potest, ut plura pertineant ad statum Beati inferioris, etiam pro illo tempore, quo ingreditur beatitudinem, ut si constituamus beatum Dominicum esse minus perfectum beatum, quam beatum Paulum primum eremitam, quod non repugnat, ut per se notum est, & tamen constat, plura ad statum sancti Dominici, quam sancti Pauli, potuisse pertinere: etiam si solum comparentur pro eo momento, quo mortui sunt. Deinde non est necessaria illa responsio, quia non

A semper necesse est, ut qui plura videt in Deo, perfectius videat in Deo, nisi cætera omnia paria sint: fieri autem potest, ut aliqua videat plura intra inferius genus, vel speciem, & alius excedat aliunde, vel clarius quidem & perfectius res alias, vel aliquid superius, & perfectioris rationis intuendo. Quid vero dicendum sit de alijs beatis, an, scilicet, videant hæc omnia causaliter, vel formaliter in Verbo, non est huius loci examinare.

Breuitate tamen, ut intelligatur vis rationis facte, ego in hoc ita sentio perfectionem beatitudinis primo omnium esse commensurandam vniuersi, & usque meritis, deinde vnumquemque Beatum videre formaliter in Verbo omnia illa, quæ pertinent ad suum statum, quantum sub quantitate perfectionis diuinæ visionis suis meritis debita cadere possunt: nam si fortasse ad videnda illa omnia, necessaria esset perfectior visio, quam suis meritis deberetur, non posset omnia illa formaliter in Verbo videre, sed videret præcipua, seu quæ sufficerent, iuxta ordinem diuinæ iustitiæ, & prouidentie, reliqua autem videret causaliter: Christus autem Dominus non habuit beatitudinem per sua merita, sed altiori titulo sufficientissimo ad totam hanc perfectionem visionis: & si habuisset per merita, illis esset debita tota hæc perfectio, & multo maior, si ad illam referrentur, & ideo recte concluditur, omnia hæc vidisse formaliter in Verbo. Vnde accipi potest confirmatio similis illi, quam supra tetigimus, cum de gratia Christi ageremus, quia, si infinita visio Dei esset possibilis, tota illa Christi animæ ratione visionis deberetur: quia vero illa anima non est capax tantæ visionis, perfectissima quædam, iuxta ordinem diuinæ sapientiæ, data est, ac eius statui maxime accommodata (cuiusmodi est illa, de qua agimus; nam, quod anima Christi sit capax illius, dubitandum non est, cum tota illa finitæ perfectionis sit, ut magis patebit ex dicendis sequenti assertionem. Quod autem illa optime quadret cum Christi dignitate, & muneribus, iam explicatum est. Confirmatur, quia alias esset in anima Christi actualis ignotatio, vel saltem inconsideratio multarum rerum, quæ actu fierent, & consequenter posset non cognoscere nunc quid ego cogitem, & similia; quod sane est absurdum, & à Christi dignitate alienum. Confirmatur vltimo, quia verisimile est, omnes beatos simul sumptos videre in Verbo omnia, quæ Deus videt scientia visionis, præter ea, quæ specialiter pertinent ad ipsam animam Christi, quia omnia sunt propter electos, vnde omnia pertinent aliquo modo ad statum eorum; sed verisimile est, animam Christi, & videre omnia, quæ sibi sunt propria, & præterea videre omnia simul, quæ omnes alij vident: tum quia gratia animæ Christi (ut supra dictum est) superat gratias omnium Beatorum, etiam simul sumptas, sicut dignitas animæ Christi exuperat omnium dignitates, etiam si in vnum conferantur, tum etiam, quia merita Christi infinite superant omnia aliorum merita, etiam simul sumpta: quanquam enim visio non sit animæ Christi data ex meritis data est tamen tam perfecta, quam per merita secundum legem ordinariam comparari posset.

Sed obijci potest, nam sequitur animam Christi comprehendere scientiam visionis Dei, cum nihil eam lateat eorum, quæ sub tali scientia continentur. Aliqui concedunt sequelam, nec putant esse inconueniens, quia non præterea comprehenditur Deus, Ita sumitur ex Capr. 3. d. 14. quæst. 2. art. 3. ad. 2. & Caiet. i. p. quæst. 12. art. 8. in fine. Alij renuunt hoc concedere, quia scientia visionis est ipsemet Deus, vnde comprehendere non potest, ipso non comprehenso. Sed distinctione uti possumus, nam scientia visionis sumi potest vel pro obiecto ipsius scientiæ, vel pro formali scientia, quæ est in Deo. Rursus oportet considerare in obiecto scientiæ visionis non solum contineri

*Visio plurimè
in Deo non
necessario
semper per-
fectior est.*

Obiectio.

Responsio.

*Gabr.
Richard.
Scot.
Bonauent.*

*Respon. ad
argum.*

*D. Thom.
Magist.
Albert.
Paulus
Capreol.
Alij.
Marfil.
Henric.*

*Dubium,
Caiet.*

Responsio.

tineri res creatas, sed etiam ipsum Deum, & liberam voluntatem eius. Anima ergo Christi dici potest comprehendere illam scientiam solum quantum ad obiecta creatas, quæ per illam videntur, & hoc, ad summum, probat argumentum factum: non vero comprehendit illam scientiam, quantum ad obiectum increatum, cum non comprehendat Deum ipsum, nec generationem æternam, & similia. Unde sic etiam, ut non comprehendat illam scientiam, prout est formalis actus ipsius Dei, quia ut sic, est perfectio simpliciter infinita, & eadem omnino cum scientia simpliciter intelligentia, & comprehendere non potest, illa non comprehensa.

Dices: Cognitio, quæ videntur omnia, ad quæ se extendit potentia, est comprehensio eius, ut D. Th. hic sumitur, 2. & 1. p. quæst. 12. artic. 8. & Caietan. eisdem locis. & Capreol. supra & 4. distin. 49. quæst. vltim. & alij auctores citati sicut præcedit. Et in toto eius discursu nos id videmur supposuisse, ergo pariter ratione, visio omnibus, ad quæ se extendit aliqua scientia, comprehenditur talis scientia: ergo, cum visio animæ Christi se extendat ad omnia, quæ cadunt sub scientiam visionis Dei, comprehendit illam. Respondetur primo, posse assignari differentiam, quod effectus videtur in potentia ut in causa, & ut in medio cognito, & obiecto primario: obiecta autem scita non videntur in scientia visionis ut sic, tanquam in medio proprio, secundum eam rationem. Secundo, & magis ad rem respondetur, etiam diuinam potentiam proprie non comprehendit, ut est principium talium effectuum, quia, ut in se videtur, non potest præcendi respectu talium effectuum, quia est essentialiter eadem in ordine ad omnes, & ideo si absolute non comprehenditur, neque in ordine ad aliquem effectum comprehendit potest. Atque idem a fortiori est de scientia visionis creaturarum, quæ in se præcisa non est à scientia visionis, quam Deus habet de seipso, neque à scientia simpliciter intelligentiæ. Denique est optima ratio, quæ sumitur ex D. Thoma hic articulo 2. ad tertium, quia licet Christi anima comprehendat obiectum illud creaturæ, quoad numerum scibilem, non tamen comprehendit ea claritate, quæ Deus, & consequenter neque comprehendit ipsam claritatem & eminentiam, quæ Deus illa inuenitur, & ideo nec scientiam visionis Dei, prout in ipso Deo est, comprehendit.

Christus videt infinita in Verbo.

Dico secundo: Anima Christi videt in Verbo infinita. Hæc conclusio sequitur ex præcedenti, & explicanda est, & probanda modo dicto circa articulum tertium D. Thomæ, neque aliquid addendum occurrit. Solum superest soluendum fundamentum Scoti, & aliorum. Ad quod breuiter dicitur, hæc infinita contineri intra terminum finitum, quia solū sunt, vel plura indiuidua sub eadem specie finita contenta, vel plures cogitationes, &c. vel certe plures species sub aliquo inferiori genere, ut v.g. plures species corporum mixtorum, quæ omnes non transcendunt perfectionem cæli. Deinde omnia hæc videntur per vnum simplex principium, & ideo omnia illa videri possunt simul, & per actum, & lumen finitum. Nam, visio omnibus illis in Verbo, adhuc videtur Verbum finitum & limitatum, cum non comprehendatur totum obiectum omnipotentis eius: ergo actus & lumen sunt finita, quia eorum perfectio ex primario obiecto, & ex modo, quo ipsum cognoscitur, pensanda est potius, quam ex obiecto secundario.

Obiectis.

Sed superest difficultas, quia sumendo numerum finitum rerum contentarum in eodem ordine, & specie, ad videndum illum in Verbo, requiritur aliquod lumen, & ad videndum maiorem numerum earundem rerum, cæteris paribus, requiritur maius lumen, & sic in infinitum: ergo ad videndum infinita, erit necessarium lumen infinitum. Respondetur so-

let cum Caietano hic, artic. 3. hinc solum inferri, visionem animæ Christi esse infinitam secundum quid, eo modo, quo vna res ordinis superioris dici potest infinita secundum quid, quatenus sub se continere potest res infinitas inferioris ordinis. Quæ responsio non videtur satisfacere, quia argumentum semper procedit in rebus eiusdem ordinis, scilicet in lumine gloriæ, & visione beatæ: procedit etiam de augmento extensio intra eundem ordinem, in quo intelligi non potest medium inter qualitatem finitæ extensam, vel actum infinitam in extensione, cum sit sermo de eadem qualitate, & de perfectione extensivæ, quam actus habet à parte rei: hæc autem extensio non videtur esse posse actum finitum in visione, vel lumine gloriæ animæ Christi, ut videtur probare argumentum factum: ergo colligitur infinita extensio illius luminis, seu visionis. Quod etiam hoc modo explicatur, quia illa visio ex parte obiecti habet infinitam extensionem, sed tantum augetur extensio ipsius qualitatis luminis, vel visionis, quantum augetur extensio obiecti, nam tota illa scientia respicit hoc obiectum, & per vnum gradum intelligitur respicere vnam partem obiecti, & per alium, aliam, nam illi duo gradus distincti sunt inter se, posset enim vnus separari ab alio, & è contrario. Etdem est de omnibus aliis partialibus obiectis, quæ infinita sunt: ergo respondent illis in ipsa scientia infiniti gradus extensionis.

Respondetur, propter hoc argumentum aliquos admittere hoc infinitum augmentum in visione animæ Christi, quod esse censent per veram & realem additionem partium æqualium, componentium vnam entitatem: ergo vero suppono, omne huiusmodi augmentum infinitum repugnare omni rei creatæ, ut supra attigi, quæstione septima. Alij ergo aliter respondent, videlicet, illud augmentum extensivum non esse per se necessarium, sed aliquando idem lumen gloriæ, & visionem beatam, sufficere ad videndum infinita in Verbo sub aliquo genere, vel specie, ex vi alicuius gradus veluti indistinctibilis, ita de quibus ut ex vi eiusdem perfectionis, quæ cognoscit totam aliquam multitudinem infinitam, cognoscit omnia & singula, sub illa multitudine contenta: neque intelligatur, in ipsa visione aliquid respondere vni rei vitz, & aliud alteri, sed eundem gradum perfectionis quasi indistinctibiliter respondere omnibus & toti multitudini: alia enim via non potest virari infinitum augmentum, ut argumentum bene probat. Quomodo autem hoc verum sit, ita declarari potest ex doctrina D. Thomæ hic, quia hæc infinita non videntur in Verbo, nisi prout connexionem habent cum aliqua causa creata, quæ comprehendit, comprehenduntur: quia ergo causa illa finita est, ad comprehendendum illam, finitum lumen sufficit, & illud idem satis est ad cognoscenda omnia, quæ in illa continentur, licet sint infinita, quia tota illa infinitas comprehenditur sub finito gradu perfectionis. Unde, quando ita videntur plura inter se connexa, & radicata in vno principio finito, vnum & idem lumen indistinctibiliter sumptum, quod sufficit ad videndum quædam ex his, sufficit ad videndum plura, & omnia, quæ in illo principio comprehenso continentur, quod non est creditu difficile, cum omnia illa à virtute finita procedant, & præsertim, si tantum numero differant, cum hæc sint tam inter se similia, ut idem fere sit, cognoscere vnum, vel plura, quæ successiue à tali causa fieri possunt. Unde ad argumentum in forma distinguitur illa propositio: Ad videndum res distinctas in Verbo requiritur maior seu distincta perfectio luminis aut visionis: si enim illæ res sint inter se omnino distinctæ, & ut sic cognoscantur, non inter se connexæ, vel cum aliqua causa finita, sic concedo assumptum, & consequenter admitto, non posse videri in Verbo huiusmodi res infinitas, nisi per visionem habentem

bentem infinitos gradus extensionis. Si vero tales res cognoscantur, ut connexa in vno principio finito, sic negatur assumptum propter rationem iam explicatam: & hoc modo videtur anima Christi infinita in Verbo, & fortasse etiam quilibet beatus, quamvis non eque, neque sub omni genere, vel specie, in qua Christus videtur infinita.

Hæc responsio aliquando mihi probatur, eo quod existimarem, visionem extendi ad plura obiecta secundaria, per additionem partialis entitatis, nunc vero opinor, fundamentum hoc esse falsum, ut scilicet, præced. declaravi, & ostendi; & ex hac ipsa solutione confirmari potest, nam si ad videndum aliqua infinita, sufficit aliqua entitas indivisibilis visionis & luminis, etiam sufficit ad omnia illa, quæ in Verbo videri possunt, quia omnia videntur, media connexionem, quam habent cum diuina essentia & potentia, quæ finite, & per finitam visionem videri potest, etiam si aliqua infinita videntur in ipsa, quia non sunt infinita in tota latitudine entis, sed infra aliquam speciem aut genus. Posito autem hoc fundamento, & contrario in medio sublato, cessat difficultas posita, & progressus, qui in ea sit. Nam dum visio extenditur ad plura obiecta secundaria, non augetur eadem visio per aliquam additionem, sed est alia visio numero distincta, quæ ex vi suæ indiuiduæ, & indivisibilis entitatis habet omnia illa representare, nec potest representare plura, neque pauciora, nisi tota visio mutetur. Atque ita solum concluditur, habere animam Christi quandam visionem perfectiorem in sua indiuidua entitate, quamque alia, quæ ad illa omnia representanda non est sufficiens. Et secundum quid habere quandam infinitatem obiectiuam, non tamen extensiuam, & formalem in entitate sua, quia eadem indivisibili entitate respicit, & representat omnia illa.

Quæret aliquis ad huius materie complementum, an hæc infinita, quæ videtur anima Christi (& idem est de scientia Dei) dicenda sint categorematice, vel syncategorematice infinita, seu actu, aut potentia. Videtur enim primum, quia illa omnia simul videntur, ergo ut sic, actu sunt simul, ergo actu infinita: hoc enim differt infinitum actu, ab infinito in potentia, quod illud est totum actu simul, hoc partim actu, partim potentia, ut constat ex 3. Phylis. cap. 6. Et confirmatur, nam si illa omnia, quæ simul cognoscuntur, simul essent in re, esset multitudo categorematice infinita, sed eadem sunt nunc in cognitione, ergo.

In contrarium vero est, quia licet omnia illa simul sint cognita, tamen non aliter sunt infinita, quam in re esse possint, quia cognitio accommodatur rebus ipsis, sed in re non possunt esse, nisi syncategorematice infinita, quia non potest tota illa multitudo in re existere simul. Vnde nihil referre videtur, quod in cognitione sint simul, si in re tantum fieri possunt successiue, quia modus cognoscendi non variat modum quantitatis ipsius rei, nec res habet magnitudinem, aut multitudinem suam, atque adeo, quod sit finita aut infinita hoc vel illo modo, ex ordine ad cognitionem, quæ illi extrinseca est, sed in ordine ad existentiam, quam iuxta naturam suam habere potest. Nec videtur recte dici posse, illa esse infinita syncategorematice in esse cognito, & a parte rei esse infinita syncategorematice, quia non habet res aliam quantitatem in esse cognito, quam a parte rei, alias non esset vera cognitio. Et confirmatur, quia Deus ipse non videt aliud infinitum, quam sit possibile, vel futurum, sed non est possibile, aut futurum infinitum syncategorematice, sed syncategorematice, ergo. D. Thomas in hoc nihil aperte dicit, tamen eius discipuli videntur frequentius loqui priori modo. Gabriel autem, Almain. & alij in 3. distinct. 4. magis eligunt posteriorem modum, quos sequitur Viguer, in institution. cap. 2. §. 2. ver. 1.

A Sed in re non videtur esse posse magna diuersitas, nam omnes conueniunt in his. Primo, illa, quæ videntur, non esse in certo aliquo numero finito, nec posse peruenire in finem eorum, numerando vnum post aliud. Secundo, illa omnia simul cognosci, & ita esse simul aliquo modo, scilicet, obiectiue. Tertio, totam illam collectionem non posse actu poni in re. Quibus positis, fere de modo loquendi videtur controuersia.

Mihi tamen placet posterior modus loquendi, quia illa multitudo, quamuis simul cognita, talem habitudinem habet ad suam existentiam, ut extrinseca natura sua petat, non posse exhaustiri, cum sit: vnde in sua intrinseca ratione includit hanc veluti potentialitatem, ut semper, scilicet, aliquid illius restet efficiendum. Et in hac potentialitate consistit ratio infiniti syncategorematice: sicut quamuis tempus totum simul cognoscatur, ipsum tamen etiam cognitum, ens successiuum est, quia talem habitudinem habet ad existentiam, ut non possit totum simul existere, sed pars post partem: similis enim ratio est de hoc infinito in potentia, includit enim in conceptu suo successiorem quandam in existentia, seu productione sua: & hoc modo saluantur facile multa, quæ tractari solent de infinito, ut est in cognitione diuina. De quibus agitur 1. parte, quæ sit. 7. 14. & 25.

Supererat hoc loco tractandum, an Christi anima videat in Verbo futura contingentia conditionata, id est, quæ, posita aliqua conditione, futura essent, licet de facto absolute futura non sint, quia conditio non est ponenda. Sed hæc quæstio non habet specialem difficultatem, huius loci propriam. Nam supponendo, quod verissimum est, Deum habere hanc scientiam certam horum futurorum, dubium non est, quin potuerit illam Christi animæ communicare in visione beata, quia non est maior difficultas in hac scientia, quam in qualibet alia scientia creaturarum in Verbo. Quin potius in Matth. 2. factis constat, Christi animam hanc scientiam habere. Sicut autem anima Christi non videt de facto in Deo omnia possibilis, ita necesse non est, ut hæc conditionata omnia, & in omnibus rebus cognoscatur, sed ea tantum quæ, iuxta diuinæ sapientie rationem, & mensuram, videre expediens fuit, & ad Christi dignitatem, & munera fuit conueniens.

QVÆSTIO XI.

De scientia indita, vel infusa animæ Christi, in sex articulos diuisa.

Inde considerandum est de scientia indita vel infusa animæ Christi.

Et circa hoc quaruntur sex.

Primo, vtrum secundum hanc scientiam Christus sciat omnia.

Secundo, vtrum hac scientia vti potuerit, non conuertendo se ad phantasmata.

Tertio, vtrum hac scientia fuerit collatiua.

Quarto, de comparatione huius scientiæ ad scientiam Angelicam.

Quinto, vtrum fuerit scientia habitualis.

Sexto, vtrum fuerit distincta per diuersos habitus.

ARTICVLVS I.

Vtrum secundum scientiam inditam vel infusam Christus omnia sciat.

Primum sic proceditur. Videtur, quod secundum hanc scientiam Christus non cognouerit omnia. Nec enim scientia indita est Christo ad perfectionem possibili intellectus eius. Sed intellectus possibilis animæ humana non videtur esse in potentia ad omnia simpliciter, 6. Epist. 3. sed cap. 23.

Infra q. 12. art. 2. ca. 3. ad 3. d. 4. art. 1. q. 1. ad 2. q. 2. ar. 6. Epist. 3. sed cap. 23.